

10) Cum așung în iarnă deocă ² încep a mîșca pînă la
 Santos printre oameni de colo-colo ¹ în puține în mînu
 doar erau în eu deocă de fecior de meșter? ³

1 Pp 2 CT (1) 3 C2 (1)

Substantivul

1 Def. = parte de vorb care definește obiecte
 - pînă obiecte în sens gramatical sînt degen nume
 de ființe, lucruri, feni ale nat., adjectiv, stăci sufixat,
 etc.

2 Clasificare → comune = care definesc obiecte deosebite
 la diferența: casă, masă, carte, caiet etc
 → proprii = care denumesc obiecte dar
 la în diferența în același timp.

Subst. - nume de persoane: Ion Gheorghe, Vanto
 - " de animale: Ghivei, Afor

- denumiri geografice: Tricapi, An, Europa

- instituții și întreprinderi: Ulfing Treabul,
 Fume figa.

- nume ale evenim. istorice: Unirea Principatelor
 10 yb. pt. Independență.

- nume de opere literare, științifice, artistice:

Teoria funcțiilor, Fratii Jderi, Proclamația de
 la Iqlaf -

- nume de corpuri cerești: Jupiter, Mercur...

- nume individuale în generic pt. produse
 industriale: Hgōri Kent, vaporul "Libertatea",

11) Simbra este un organism viu în adesea pulst.
 proprii pot deveni comune și invers.

a) pulst proprii devenite comune - provi de
 regulă de la pulst. proprii care denumesc local
 unde s-au fabricat aceste obiecte pt. Ioarō

- claudō (pânză albă) provine de la Olanda

- damasc → Damasc

- faianță → ceram. italian Faenza.

atrachian = blanș de miel care a ajuns ^{în} Europa
prin circuit comercial Atrachian.

Alte subst. proprii au devenit comune îndue
numele descoperitorilor lor, deci de la nume de
persoane care au avut legătură cu acestea 1 angher 1 volt
1 m. gubini, savariu (cont francez Brillat Savarin)

b) Subst. comune devenite proprii

Nume de persoane st. lb rom provin adesea
din subst. comune.

arbor - Arbore

cerce - Cerce

Lăcustă, lupu, urcu, Teremia clavilă,
alte nume proprii, nume de persoane provin de
la îndelungimi de samerilor: Croitoru, Fieraru,
Potaru, Ciobanu

- unele nume topice (care denumesc localități)
într-un district în subst. comune: Brad, Buzdaru,
Salcia, Stănișoara, Fărnică, Omul, Fărnică,
Făget

④ Genul substantivelor

a) masculin (un elbor, doi elbori)

Cuprins de nume comune sau proprii ale obiectelor
de sex masculin (om, cal, câine, Alexandru, Varile)

- ele mai multe denumiri de munități: Bucești, Carai -
manul, Ilegiu, Căhlău, Iol doveanu.

- nume de localități: Bucești, Galatz, Călugăreni.

- nume de arbori plante în flori: cais, măr, nuc,
ardei, dovleac, morcov, biber, din, măr

- unele nume de lucruri: cărbune, perete, sac

- nume de monede: ban, dolar, galben, dinar.

- numele literelor alfabetului: a, b, c, d.

- numele lunilor: aprilie, mai.

- numele notelor muzicale: do, re, mi...

- numele celor mai multe cifre 1, 2, 3 (femi-
nine = mite, mize) (munte: milion, miliard)

b) feminine

— cuprinde denumiri substantivale de sex femeiesc
nume de lucruri care prin analogie sunt conside-
rate feminine.

— nume comune sau proprii de sex femeiesc
mama, fata, sora, Tereza, Sandra, Maria, Capra,
oia, doamna!

— nume de lucruri: casa, masa

— " de fructe: vinete, alune, cireasa.

— " de flori: crizanteme, garoafe, lălea.

numele zilelor săptămânii în ale anotimpurilor: luni,
marți, miercuri, vineri...

— nume de țări, continente, nume terestru. în g.
Franța, Germania, Spania

— nume care exprimă un sentiment, o atitudine:
cufăr, prieten, iubire, gelozie.

— nume de activități provenite din infinitivele
lungi ale vb.: citire, înțelegere...

c) neutru

— cuprinde subst. care denumesc obiecte neutre
tipice, unele nume cu sens colectiv

— nume de lucruri: baston, cioran, creion...

— subst. care denumesc instrumente: așchi, vârf,
unghi.

— nume de act. provenite din verbe: culca,
făcând, făcând.

— nume de materie și obiecte care nu au
plural sau au la pl. alt înțeles decât sg:
cără, fier, frig, lepte

— numele unor sporturi în zădărnici: fotbal, box.

— numele unor feluri de mâncare: Ardei, Brânză

⑦ Genul personal

a) — are este un gen ca mas, fem. într. ci o
reflectare a modului în care în lb. rom. se pot

defini subst. comune sau proprii care denumesc ființe sau animale personificate.

— există în lb. rom. o tendință de a face diferenția un fel personal în opoziție cu cel nepersonal. Această tendință se manifestă prin:

1) acuzativul complement direct construit cu prep. ^{a pe}

Am întâlnit pe Ioana.

Pe tata îl cheamă George.

Pe vulpoiul de Vârte îl cheamă Iu.

Să se compare:

Vod un coline

Vod pe Grivei.

2) genitivul dativul singular al numeral propriu masculine în al câtorva nume de familie tot masculine la care articolul hotărât „lui” apare anterior subst.

Să se compare

Ț-am spus elevului. Ț-am spus lui Varile

Ț-am scris lui Sandu

Ț-am dat lui Vodă o carte.

Ț-am scris lui tata.

3) adjectivul pronominal posesiv folosit fără articol, legat cu cratimă la numele de persoană care exprimă relații de familie.

frate - meu

soră - sa

taică - sa

4) prefix adunător sau sufixe diminutive sau augmentative la numele proprii de persoană, fenomen care nu schimbă genul.

George - Georghi

Vița - Vițica - Vițel.

⑥ numele subst. sg. în pl.

— au nume în sg.

a) cele mai multe nume care exprimă calități

în numiri: bunăstare, cinste, lene, frume, prudente
nume de materie: aur, miere, otet, piper, mustețe,
mei, usturoi etc.

termeni tehnici; pentru sporturi: baschet box,
fotbal, oină, salt, tenis, chiasmă, geografie.
nume topice: Roma, Altul, Moscova

→ au numai forme de plural

- câteva nume de materie: câltig, idu, tălci,
- câteva substantiv comune: negaste, sare, foli
- unele nume topice: Alpi, Princi, Fântâni, Carpatii

→ subst. cu forme multiple de plural:
În lb. actuale circule și unele subst. dublete
de plural.

aripă → aripă
aripă

barbă → barbă
barbă

bortă → bortă
bortă

cornu → cornu
cornuri

chilrit → chilrituri
chilrite

coală → coli
coale

crenă → crenă
crenă

→ plurim = forma este cea recomandată în obs. c. a
unilor dintre ele la pl. cu alte sensuri.

Doar cernine de nefamiliști

În case s-a construit 2 cornuri.

⑦ Formarea pluralului:

a) substantiv masculine

- pl. în *i*⁴ lup - lupi, mos - mori, pom - pomi

b) → substantiv feminine

cele termin în *ă*⁴ fac pl. în *i*⁴ coaje - coji
păpușă - păpuși, luncă - lunci.

- cele două în l⁴ fac pl. tot în i⁴ căhare - căhări,
lume - lumă; altele în r⁴ fac pl. în l⁴ casă - case

c) mureș într.

- deosebim 2 feluri în l⁴ mureș - 2 penare
mureșuri mureș - două dișuri
dișuri - dișuri
steag - steaguri

Căzuirea:

Lb. rom. a moștenit din lb. lat 5 din cele 6 căzuri

Căzura = felul pe care o ia mureș în funcție de
felul sintactic pe care-l îndeplinește în propoziție.

Nominativul are două feluri sintactice:

- 1) Subiect: Elevul scrie lecția.
- 2) XLP: Fratele meu este student.
- 3) Apozitiv: Tonescu, profesorul, a plecat din țară.
- 4) Element predicativ suplimentar:
Invitatul ne-a sosit Tonescu.

Genitivul:

- 1) Subiect: Ai carei vorbeau pe lângă:
Ai săi sunt mai înrâtați.
- 2) MP: Cartea este a elevului: scrisă
Cartea este a acestuia: scrisă
- 3) Atribut a) Luna este cea mai frumoasă din an
Părerile lui nu mă interesează.

b) construcție cu valoare de genitiv în
cuvântul prep. a⁴ care reflectă o felie de
care apare la atribute exprimate prin numerele
la o parte copii

(celor 7 copii)

c) ASG pe lângă alt ASG
Era preocupat de îmbunătățirea tehnicii de cultivare
muncii

4) Compl. indirect cerut de prep care are genitivul
ampra, ~~de~~ contra, împotriva.
A luptat contra dușmanilor.

5) C C L (precedat de locuțune. prepoziț.)
Stătea în dreptul ferestrei.

6) C C T
L-a prins în timpul nopții.

7) C C C f
În cauza bolii a lipsit

8) C. Căc de relație.

Tom mai discuta în prezența vailor.

C Căc. de condiție.

În locul mamei luam alternență.

C Căc conceiv

În cîndă vreme: atîtă tînăr

11) C Căc opozițional

În locul mamei a venit tata.

12) C Căc de excepție.

În excepția adui mele au venit toți.

Datioul:

Fct. sintactice

1) Compl. indirect în dependență de:

a) un vb.

florului: i' dau cartea

b) un. adj.

Adul este necesar vății

c) o interjecție.

Haio pe, biște

Obs! C. iposte f. felul de anticipat prin formule
pronominale. neaccentuate de dativ.

a) felul: Copiii le plac dulciurile
ci
S.

b) anticipat:

Le plac copilar ducimile.

2. Există o construcție de dativ formată cu prep. ⁴ la
a celui Ac, deci formată de Ac. pt. cazul dativ.
Sau apō la animale
ci - dativ

2) Compl. circ de loc în construcții din lirica populară
cerute de vb la imperativ
Stai loului!

ccc - dativ

Apterne - te dormului!

ccc - dativ

3) Subiect numai în cazul dual este exprimat printr-un
pronume relativ: ⁴care ⁴cine ⁴care introduce o
subordonată. ³3 - dativ

7 - am adus cartea / mi mi - a cerut - o

7 - am dus cartea a celui / ⁵S - ~~dativ~~ - nominativ
care mi - a cerut - o

Primul a fost acordat / ⁵S - dativ
celuia a meritat.

4) Atribut în dependență de:
a) un subst. nearticulat

⁴Atr. subst. în dativ
Preț desteptării noastre ...

Intrebare:

Preț mi?

b) un subst. articulat:

Fatg - i era ca boudel.

fatg → atr. în dativ
Cui îi era fatg?

c) un subst. care denumește o acțiune.

S

ASP în Ac

ASG

Attr. în dativ

Sole unitate a de decernare a premiilor sportivilor
fruntași a avut loc ieri
 PV. cu

decernare cui?

cui îi decerna?

⑤. Ca. regim al prepozițiilor: gratie, dativitate, multitudine,
conform, potrivit, într-un - dativul poate avea
 unu. fct. sintactice:

a) nume predicativ.

Lucrarea a fost conform planului
 TIP dativ

b) atribut în dativ

Victoria fratelui apărutului lui a fost înosmătoare.

c) CCT.

El se comporta conform înțelegerii
 CCT

d) ce cf

A întârziat dativitate plou.

e) CC instrumental.

A venit multitudine apărutului meu.

f) CC CxS

Contrar ardepturilor a venit de vreme.

⑥ Pronume personale forme meacc. în dativ pot apărea
 pe lângă alte prepoziții sau loc. prepoziționale care
 der. într-un caz de Genitiv.
 Ei, în acest caz poate avea diferite funcții sintactice.

a) nume predic.

El este într-un mi.

TIP - exprimat din pron pers, pers. sg. ref.
 forme meacc.; precedat de prep. într-un specific
 genitivului.

b, atribut:

Casa din dreapta-ti este nouă

Atr. în D. + loc prep din dreapta caș cere G.

c) C. i.

S-a pronunțat împotriva-ti. — despre cine? /
despre ce? /
pronunțat

d) cel

Pe deampră-i treacău...

e) C C de relație

Din partea-mi tu ai dreptate.

Amfatioul

Folii intacte

1) C. D. în dependență de:

a) un vb. tranzitiv.

Citesc o carte interesantă.

Rezolv o problemă de matematică

b) o interjecție: (iată, iac, uite, ia, na)

Iată pe mama
c.d.

Iac popnă!

Uite dânela.

Ia sacul.

Na o pâine.

Obs: C. D. în Ac exprimat prin pronume forme
masc. poate:

a) anticipa în c.d. = Te ascut pe elevii buni.

b) deluș în c.d. Pe elevii buni ți ascut.

Poate apărea exprimat prin pronume relație

Introducere subordonată negativă cu
Ti-am dat cartea / pe care ai uitat-o

2) C.i. în dependență de:

a) un sb.

Tocmai vorbea despre frîntura mei.

b) o locuțiune verbală.

În aducerea aminte de copilăria sa.

c) un adverb.

Inclinat opre matematică.

d) un adjectiv:

Era un tânăr modest de originea sa

e) o interjecție.

Halal de numele lui
Vai

3) C. de agent.

Cel slab a fost înviat de cel puternic.

Țigara era înfințită de profesor.

4) C. circumstanțiale diferite:

a) de loc.

Merge la școală.

Obs. Acușătorul fără prepoziție poate defini spațiul
străbătut: Umblă el dacă trăiește.
CC

b) de timp.

Se cunoaște din copilărie.

c) de cauză.

Temperat pentru o vorbă rea.

d) de scop

Meaștrii au plecat după trăgându-l.

e) de mod

1) cu prepoziție: Rădea cu holată.

2) fără prepoziție, prin subst. cu valoare adverbială:

Mormete e vita glut-..

3) de mod comparativ.

The fish have a heart it's a pattern in case.

f) circumstantial consent

Planul i-a revort de minime

— i-a avut atât de
bine încât ne-a
mimnat.

of ~~the~~ instrumental

op ~~teste~~ instrumental
Vopsea cu o pensulă roșie

by sonication

Am ient af un prietega...

ECM.

Flareul :- a heart minimum

Planned - ~~not~~ ne-
minimization ^{ca} cum

ca o minime
can cond era o
minime

i) + de relative.

+ Iată că și este bun la matematică

în e privință e bun? la mate...

2) Conditional

2) condițional
În caz de neplăcutare ai pierdut concursul.

Ky conceiving

În tot sprijinul dat, nu se descurcă.

2/4 opifitonal :

Th loc de nas are un morcov.

iii) cumulative

Pe lungă umbrelă în-a luat în galori.

(u) le excepté

In afara de casa lui, toate arsesera.

- ① Atribut (substantival prep. sau expr. explicat prin pron. în Ac.)
 Avea o casă de lemn (subst.)
 Spunea poapte fără de înțelesă (npr.)
 Avea o lumânare cât un râmble de mae. (parte loc adjectival)

Orșeni ca noile mângâie

- ② Subiect:
 Au venit la oameni ... (apare când vorbitorul subliniază ideea de multă cantitate)

Obs! Pronumele relativ apare cu funcție de subiect într-o subord. relativă.

Mă plimb / cu cine-mi place.
 Subiect

Mă plimb cu acela / care-mi place.
 Subiect

- ③ Num. predicativ:
Podul este de lemn

- ④ Element predicativ suplimentar.
 Fi-a luat drept torăre pe Sandu.

A decretat chitanța așa ca imnul la joubil
 dintr-o dată.
Drept cine mă iei?

Observații cu privire la genul substantiv

Se pot deama genul biologic se suprapune genului gramatical:

a) subst. care reflectă clar opoziția dintre genul biologic se numesc subst. mobile.
 răț - rătăci
 oie - berbec croitor - croitoreasă.

b) subst. care printr-o ~~sf.~~ singură formă denumesc
ambele genuri biologice se numesc epicare. Este
vorba despre substantive care denumesc animale
în descrieri:

1) plondrea masculinului pt. ambele genuri
biologice: batlan, gder, lortum, lilian, papagal,
pitigoi, stut, peste, tcutar, uliu, vultur, vifare,
fruler, elefant.

2) plondrea femininului pt. —
cormit, gait, qiraf, leuist, libot, pririzhetvare,
prepelit, veverit, vidre, viper.

— MOTIUNEA —

Motiunea de motiune a legat de subst. mobile
este procedul prin care cu ajutorul sufixelor
putem forma:

a) forme de fem. de la genul masc.

b) forme de masc. de la genul masc.

It. d. exprima descrierea dintr-un genul biologic
al gramatical lb. română are două posibilități.

1) plondrea de cuvinte diferite pt. a descrie fete
de sex opus.

barbat — femeie

bro — fată

berbec — oaie

corc — găină.

2) motiune:

a) subst. feminine primate de la masculin:

→ cu sufixul "o"

pricten — pricten^o

nepot — nepot^o

→ cu sufixul "ito"

dodor — dodorit^o

frict — frictit^o

→ cu sufixul "co"

driscan — driscan^{co}

setean — setean^{co}

→ — oaie

lup — lupoaie

tef — tefoaie

turc — turcoaie

→ — case

loftar — loftoare

mire — mirease

roitor — roitoare

→ — esă

prunt — prunte

nef — nefes

— există sufixele perechi tor — toare :

"schitor — schitoare" care denumesc
un "de agent" (ce, cel care face o lucrare)

b) subst. masculine plur. de la feminine.

→ cu sufixul "oi"

broască — broască

vulpe — vulpoi

ciocă — ciocoi

→ — an

cucă — cucan

gloacă — gloacan

ciocărie — ciocărie.

Articolul

1. Def : partea de vorbire care se deosebește în esență
substantivul, având rolul de a arăta în ce măsură
obiectul denumit prin substantiv este cunoscut
vorbitorului.

Un elev iese la tablă (un elev — mai puțin
cunoscut)
Elevul iese la tablă. (elevul — el cunoscut)

— funcționează ca un instrument gramatical
prin care sun lexical, rolul său este de a
individualiza obiectul.